

* B E N D 5 6 F 4 L

7/5772
SK.146

1 Eylül 2016

GÜNLÜDÜR

Sayı : 64272063-610- **23468**
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-5772)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 02.06.2016 tarihli ve 43452547-120.07-39522 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın İsmail Faruk AKSU'nun tarafıma tevcih ettiği 7/5772 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Bakan

Ek :7-5772 Esas Numaralı Önerge Cevabı (3 sayfa)

Soru 1:

Türkiye, doğalgaz ithalatında çok büyük bir oranda Rusya Federasyonu'na bağlıdır. Türkiye'nin doğalgaz tedarikinde nakil hatlarını ve ithalat kaynaklarını çeşitlendirmesi, hem enerji güvenliği hem de stratejik açıdan azami derecede önemlidir. Bu çerçevede; 24 Kasım 2015'te yaşanan sınır ihlâli yapan Rus uçağının düşürülmesi olayının akabinde söz konusu ülke ile ilişkilerimizin gerilediği dikkate alınarak;

-Kamuoyunda "Türk Akımı" olarak bilinen doğalgaz nakil hattı projesinin rafa kaldırıldığına ilişkin hem Türk hem de Rus medyasında dile getirilen iddialar gerçeği yansıtmakta mıdır? Bu projenin akıbeti nedir?

Cevap 1:

Rus gazının Karadeniz'in altından geçecek bir boru hattı sistemi ile Türkiye'ye ve Türkiye üzerinden de Avrupa'ya ulaştırması planlanan ve kamuoyunda "Türk Akımı" olarak bilinen projeye ilişkin görüşmeler 2015 yılının ilk yarısında devam etmiş, ancak Rus tarafının mevcut Batı kontratı çerçevesinde yapmakla yükümlü olduğu fiyat indirimi müzakerelerinden bir sonuç alınamaması ve sürecin devamında ülkemiz ile Rusya arasında 2015 yılının Kasım ayında yaşanan kriz neticesinde görüşmeler kesilmiş bulunmaktadır.

Soru 2:

Türkiye'nin enerji arz güvenliği açısından Rusya'ya olan bağımlılığımızın azaltılması amacıyla yürütülen politikalar nelerdir?

Cevap 2:

Birincil enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi ve ülkemizin sahip olduğu kaynakların rasyonel şekilde kullanılması hem sürekliliğin hem de düşük maliyetli enerji arzının kilit bileşenleridir. Kaynak çeşitliliği, hem kaynak tipinde hem de ithal edilen kaynağın sağlandığı ülkede çeşitliliği kapsamaktadır. Bu bağlamda, dışa bağımlılıktan kaynaklanan risklerin azaltılması ve enerji kaynaklarımızın öne çıkarılması ülke ekonomisi açısından büyük önem taşımaktadır.

Ülkemizin artan doğal gaz talebinin karşılanması ve kaynak/güzergâh çeşitliliğinin artırılması amacıyla Azerbaycan ve Şahdeniz Sahasını geliştiren Şahdeniz Konsorsiyumu ile 2010 - 2011 yıllarında görüşmeler yürütülmüş, 25 Ekim 2011 tarihinde 2018 yılından başlayarak yıllık 6 milyar m³ Azeri gazının ülkemize arzını öngören anlaşmalar imzalanmıştır.

Diğer yandan ülkemizde mevcut iki LNG terminaliyle mevcut LNG anlaşmalarından farklı olarak spot LNG temin edilebilmektedir. Ayrıca, iletim altyapısını güçlendirmek ve doğal gazı depolayabilmek adına BOTAŞ tarafından Tuz Gölü'nde 1 milyar metreküp kapasiteli yer altı doğal gaz depolama tesisi çalışmaları sürdürülmektedir. Tuz Gölü'nün ilk aşamasının 2018 yılında tamamlanması planlanmaktadır. Diğer yandan Türkiye Petrolleri AO Genel Müdürlüğü'nün Silivri'de yürüttüğü ve mühendislik aşamalarının büyük ölçüde tamamlandığı Faz III projesi kapsamında mevcut 2,8 milyar metreküplük kapasitenin 4,2 milyar metreküpe tamamlanması hedeflenmektedir. Mevcut doğal gaz depolama ve LNG alma kapasitesinin artırılması, FSRU (Yüzer Depolama ve Yeniden Gazlaştırma Birimi) kullanımı gibi doğal gaz arz güvenliğimizin güçlendirilmesi amacıyla yapılan çalışmalara devam edilmektedir. Depolama tesislerinin tamamlanmasıyla özellikle kış dönemlerinde daha güvenilir bir iletim sistemine sahip olunacak ve tedarik kaynaklarındaki olası problemlerde depolama tesisleri esneklik sağlayacaktır.

Ayrıca, doğal gaz üretiminin artırılması adına arama ve sondaj çalışmaları sürdürülmektedir. Ülkemizde Haziran 2016'ya kadar açılan 4.699 adet kuyudan 2.844 adedi petrolü ve gazlı olarak sonuçlanmıştır. 2003-2015 yılları arasında yeni keşiflerle 2,8 milyar m³'lük doğal gaz

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN İSMAİL FARUK AKSU'NUN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/5772)**

rezerv artışı sağlanmıştır. Ayrıca 11.06.2013 tarihinde yayınlanan 6491 sayılı Türk Petrol Kanunu ile petrol ve doğal gaz ayrımı yapılmadan arama ve üretim faaliyetlerini artırmak için çeşitli teşvikler getirilmiştir. Bu kapsamda az aranmış bölgelerde ve konvansiyonel olmayan arama yöntemleri için yatırım teminatı muafiyeti, ÖTV ve KDV muafiyeti, damga vergisi muafiyeti, petrol işlemlerinde kullanılmak üzere ithal edilen malzemeler için gümrük muafiyeti, kamulaştırma kolaylığı gibi teşvikler uygulanmaktadır.

Öte yandan 10. Kalkınma Planı'nda bahsedildiği üzere, Türkiye ekonomisinin yüksek ve istikrarlı büyüebilmesi için mümkün olan bütün yerli kaynakların enerji üretimi amacıyla değerlendirilmesi öncelikli bir husustur. Özellikle yenilenebilir enerji kaynaklarının hem birincil enerji arzı hem de elektrik üretimi amacıyla değerlendirilmesi sürdürülebilir kalkınmanın temini açısından önem taşımaktadır. Ayrıca 17 Haziran 2016 tarihli ve 29745 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 6719 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yerli kömür kaynaklarının kullanılması için kamu-özel işbirliğinin olduğu yeni bir model önerilmiştir. Bu bağlamda ülkemizin sahip olduğu yüksek yenilenebilir potansiyelinin ve sahip olduğumuz önemli linyit rezervlerinin elektrik üretiminde kullanılması adına çalışmalar devam etmektedir. Yerli kaynakların etkisiyle doğal gazın elektrik üretimindeki payı son iki senede ciddi oranda azalmış ve azalmaya devam etmektedir. 2009 yılında yayınlanan Arz Güvenliği Strateji Belgesi'nde 2023 yılında doğal gazın elektrik üretimindeki payının %30'un altına çekilmesi, rüzgâr kurulu gücünün 20.000 MW'e ulaşması, güneş ve jeotermal potansiyelinin değerlendirilmesi, hidrolik potansiyelinin tamamının kullanılması hedeflenmiştir. Bu kapsamda yenilenebilir kaynaklardan üretilen elektriğe YEKDEM kapsamında teşvik uygulanmakta ve yenilenebilir üretim yatırımlarının artması sağlanmaktadır.

Soru 3:

Azerbaycan ile yürütülen TANAP Projesinin, uzun vadede Türkmenistan'ın da katılımı ile genişletilmesi yönünde bir politika izlenmekte midir?

Cevap 3:

TANAP Projesi, başta Azerbaycan'ın Şah Deniz Sahasının 2. Fazı olmak üzere Azerbaycan menşeli doğal gazın Türkiye ve Avrupa'ya arz edilmesi amacıyla geliştirilmiştir. Azerbaycan ile yürütülen müzakerelerdeki en önemli hususlardan bir tanesini de Türkmen gazının TANAP üzerinden taşınması oluşturmıştır. Bu bağlamda, 26 Haziran 2012 tarihinde TANAP Projesine ilişkin imzalanan anlaşmalarda Türkmen gazının uzun vadede TANAP üzerinden taşınması imkânları dikkate alınarak Azerbaycan üzerinden transit gelen doğal gazın da TANAP üzerinden taşınmasını sağlayacak düzenlemelere yer verilmiştir.

Soru 4:

Azerbaycan ve Türkmenistan arasında doğal gaz nakli için öngörülen Trans-Hazar Gaz Hattının inşasına yönelik Türkiye bir katkı sunmakta mıdır? Türkiye'nin Türkmenistan doğal gazının Türkiye ve Avrupa'ya ulaştırılması konusunda bir girişimi var mıdır?

Cevap 4:

Türkmen gazının Türkiye ve Avrupa'ya arzı hususu 20 yıla yakın bir süredir gündemde olmasına rağmen gerek Hazarın statüsü ve gerekse de Türkmenistan'ın gazı sınırda satma politikaları nedeniyle önemli bir ilerleme kaydedilememiştir. 2011 yılından itibaren Azerbaycan'la ülkemiz arasında TANAP kapsamında yürütülen görüşmeler ve imzalanan anlaşmalar sonrasında, Türkmen tarafı daha istekli bir tavır takınmış ve 30 Mayıs 2013 tarihinde Ülkemiz ile Türkmenistan arasında Türkmen gazının Türkiye'ye ve Avrupa'ya arzını öngören bir çerçeve anlaşma imzalanmıştır. 1 Mayıs 2015 tarihinde ise bu çerçeve anlaşmayı

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN İSMAİL FARUK AKSU'NUN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/5772)**

da dikkate alan Türkiye, Türkmenistan, Azerbaycan ve AB Komisyonu arasında Aşgabat Deklarasyonu imzalanmıştır. Söz konusu deklarasyona istinaden Türkmen gazının Türkiye'ye ve Türkiye üzerinden de Avrupa'ya arzına ilişkin hukuki, ticari ve teknik hususları değerlendirmek üzere Türkiye, Türkmenistan, Azerbaycan, Gürcistan ve AB Komisyonu'nun katılımında Yüksek Düzeyli Çalışma Grubu tesis edilmiştir. Çalışma Grubu'nun ilk toplantısı 14 Temmuz 2015 tarihinde Brüksel'de ve ikinci toplantısı ise 22 Şubat 2016 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiş olup, projenin yeniden ele alınarak hukuki ve teknik altyapısına ilişkin analiz çalışmalarına, Bakanlığımızca etkin olarak katkı yapılmaktadır.